

Lesbrief 11- Het taalprobleem

Jaar 3

Kim Nataraja

Filosofie en theologie doen ons vooral inzien dat het fundamenteel onmogelijk is voor onze begrensde rationele vermogens om de Goddelijk Werkelijkheid wezenlijk te begrijpen. Elke poging hiertoe confronteert ons slechts met onze grenzen en beperkingen ten aanzien van het naamloze en vormloze. Dit is de reden waarom de vroege christenen het godslastering vonden als God een naam gegeven werd. Er zijn tenslotte geen juiste antwoorden; ideeën spreken elkaar vaak tegen en komen in de plaats van voorgaande pogingen. Alle theorieën en theologieën zijn beperkte persoonlijke pogingen tot uitleg. Alfred Whitehead zei: "Het is onmogelijk te mediteren over tijd en het mysterie van het creatieve verloop van de natuur zonder een overweldigende emotie te ervaren bij de beperkingen van de menselijke intelligentie." Thomas van Aquino is hier een goed voorbeeld van. Na een leven van schrijven en theoretiseren over het Goddelijke, had hij een spirituele ervaring, die hem intens bewust maakte van de nutteloosheid van onze rationele pogingen. Hij was van mening dat al zijn geschrijf 'strohalmen' waren en schreef nooit meer.

Het probleem waar alle mystici tegenaan lopen is dat taal ons enige gereedschap is om welke ervaring dan ook uit te drukken. Ze kan slechts verwijzen naar de waarheid, maar deze niet werkelijk duiden. En toch is taal alles wat we hebben.

Bovendien gaat de ervaring van het Goddelijk ook samen met het diepe verlangen deze bevrijdende waarheid met anderen te delen. Meister Eckhart is hier een voorbeeld van. Hij verwoordt in één van zijn Duitse preken, dat zelfs al zat er niemand in de Kerk hij toch zou preken omdat zijn verlangen om anderen te helpen alles duidelijker te begrijpen erg sterk is: "Als de onwetenden niet onderwezen worden zullen ze nooit leren, en geen van hen zal ooit de kunst van leven en dood kennen. De onwetenden worden onderwezen in de hoop hen te veranderen van onwetende in verlichte mensen." Deze zelfde urgentie wordt ook door John Main verwoord: "Toch moeten we proberen te spreken, hoewel we alleen spreken om mensen tot stilte te brengen ... We moeten een manier vinden om uit te leggen wat de reis inhoudt en waarom de reis zo de moeite waard is."

Vandaar dat zowel Thomas van Aquino, Meister Eckhart als John Main het belang van de ervaring zelf benadrukten, boven het praten of lezen erover. John Main, en ook Meister Eckhart, vond dat het loslaten van gedachten, opvattingen en beelden ten diepste essentieel was voor onze gebedspraktijk. In 'Van Woord naar Stilte' zegt John Main: "De bevrijding die we ondervinden tijdens het stille gebed is nu juist de bevrijding van de onvermijdelijke vervormende effecten van taal, wanneer we Gods innige en transcendente ruimte binnen in ons gaan ervaren." Die ervaring

zal op haar beurt de waarheden van ons geloof verifiëren "dat we in God zijn en dat we in Hem onze eigen wezenlijke identiteit en unieke betekenis ontdekken." (John Main – De weg van meditatie)